

Asia: VN/8505/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

23.2.2020

VN/8505/2019

Liikenne- ja viestintäministeriö

Luonnos hallituksen esitykseksi tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry haluaa esittää lausuntonaan tieliikenteen ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskevan hallituksen esitysluonnoksen sisältävistä esityksistä seuraavaa:

Esitämme lisättäväksi opetusluvan myöntämisen edellytykseksi (42 §) opetuslupaopettajan teoriakokeen suorittamisen teoriakoeohjeen (Traficom) määräysten mukaisesti ja opetuspolkimen katsastamista erityisesti kevyen liikenteen turvallisuuden lisäämiseksi.

Opetusluvan myöntämisen edellytysten väljentäminen sukulaisuussuhteesta ovat synnyttäneet ajo-opetukseen harmaata taloutta, joka on mahdollistanut kahdet markkinat, joista toinen toimii ilman elinkeinona harjoitettuun autokoulutoimintaan liittyviä velvoitteita. Nykyiset vaatimukset eivät ole riittäviä toimenpiteitä estämään harmaata taloutta ja luvattoman autokoulutoiminnan kaltaisen toiminnan harjoittamista, koska haettujen opetuslupien kokonaismäärä on kasvanut erittäin voimakkaasti. Vuonna 2017 lupia myönnettiin 16472 ja vuonna 2019 jo 31518 lupaa (Traficom). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lähes puolella henkilöauton ajokortin suorittajista opetustapa on lähitulevaisuudessa opetuslupa, jos vertailulukuna käytetään hyväksytyjen henkilöauton ajokokeiden lukumäärää. Vuonna 2019 kyseisiä ajokokeita suoritettiin 61737 (Traficom).

Huolestuttavinta voimassaolevissa säädöksissä on, että miksi lainsäädäntö sallii harmaan talouden, jota ei voida valvoa. Isän tai äidin sekä sukulaissuhteen kautta hoidettu opetuslupaopetus tuo riittävät valmiudet ajokortin suorittavalle. Nykyinen lainsäädäntö ei edesauta työllisyyttä. Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikan tavoitteena on, että normaalin kansainvälisen ja siitä heijastuvan kotimaisen talouskehityksen oloissa työllisyysaste saavuttaa 75 prosentin tason 15–64-vuotiaiden ikäryhmässä vuonna 2023.

Useimmissa maissa, joissa on hyödynnetty opetusluvan tyyppistä harjoittelumahdollisuutta, valvovalle opettajalle määritellään erilaisia nuhteettomuus- ja muita vaatimuksia. Ruotsissa järjestelmä poikkeaa Suomesta siinä, että teoriakoe ei vaadita, mutta vaaditaan osallistuminen johdantokurssiin.

Nuhteettomuusvaatimus opetusluvan edellytyksenä tulee säilyttää. Lisäksi Suomessa aikaisemmin vaadittava opetuslupaopettajan teoriakoe on hyvä tilanteessa, jossa ei ole pakollista johdantokurssia Ruotsin tapaan, eikä myöskään traditiota opetuslupa- ja autokouluopetuksen yhdistämiseen.

Opetuslupaopettajalla on oltava kuva kuljettajaopetuksen tavoitteista ja periaatteista sekä riittävät tiedot opetettavista asioista. Opetuspolkimen hyödyllisyyttä voidaan pohtia, mutta se toimii myös rohkaisuna opetuslupaopetuksen aloittamiseen ja sitä voidaan myös käyttää opetuksellisesti. Polkimen toiminta pitää varmistaa katsastuksella, jolla varmistetaan muiden tienkäyttäjien turvallisuus. Vuonna 2019 noin 2000 ajokoetta keskeytettiin, koska opetuspoljin ei ollut toimintakuntoinen. Liikenneturvallisuuden kannalta huomioitavaa on, että Ruotsissa kuolee opetuslupaopetuksessa yksi henkilö ja loukkaantuu vakavasti keskimäärin 20 henkilöä vuodessa, koska opetuslupaopetuksessa olevissa autoissa ei ole opetuspolkimia.

Lisäksi ajokorttilain (44 §) osalta ehdotamme lisättäväksi, vaatimuksen opettajan ja opetettavan välisestä sukulaisuus- tai huoltajuussuhteesta, koska valtioneuvoston luonnoksessa käsitellään opetusluvan myöntämisen edellytykset ryhmän 1 ajokorttia varten.

Harmaa talous aiheuttaa merkittäviä verotulomenetyksiä ja työllisyyden heikkenemistä, siksi harmaata taloutta on torjuttava yhdessä ja tehokkaasti. Esityksessä yhtenäistetään tieliikenteen lainsäädäntöä harmaan talouden vähentämiseksi. Esitämme seuraavaa muutosesitystä ajokorttilainsäädäntöön (44 §): (ISOT KIRJAIMET)

44 § (18.5.2018/387)

Opetusluvan myöntäminen ja voimassaolo

B-luokan opetuslupa myönnetään kolmeksi vuodeksi ja aikaisintaan kaksi vuotta ennen kuin ajokorttia suorittava täyttää ajokortin saamiselle säädetyt vähimmäisiään. Muu opetuslupa myönnetään yhdeksäksi kuukaudeksi ja aikaisintaan kuusi kuukautta ennen kuin ajokorttia suorittava täyttää opetusajoneuvon luokkaa vastaavan ajokortin saamiselle säädetyt vähimmäisiään. Ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun aloittamisen vähimmäisiästään säädetään 38 §:n 1 momentissa.

Hakijalle voidaan myöntää enintään kolme opetuslupaa kolmen vuoden aikana, JOS OPETTAJA JA OPETETTAVA OVAT SUKULAISUUSHUUTESSA TAI JOS AUTOKOULUOPETUKSEEN OSALLISTUMINEN TUOTTAA OPETETTAVALLE HÄNEN TALOUDELLISTEN OLOSUHEIDENSA TAI AUTOKOULUMATKOJEN PITUUDEN VUOKSI ERITYISIÄ VAIKEUKSIA. Jos hakija on ajokorttia suorittavan isä tai äiti, isoisä tai isoäiti, huoltaja, lapsi, lapsenlapsi tai sisarus, myönnettävien opetuslupien määrää ei kuitenkaan ole rajoitettu. Opetuslupa saadaan myöntää kahdelle ja opetettavia saa olla kaksi, jos opettaja tai

opettajat ovat opetettavan tai opetettavien vanhempia, isovanhempia, huoltajia, lapsia, lapsenlapsia tai sisaruksia.

Opetuslupa on merkittävä luvanhaltija, ajokorttia suorittava sekä suoritettavan ajokortin luokka ja AM-luokassa myös ajoneuvon luokka. Jos opetuslupa myönnetään 2 momentin mukaisesti kahdelle, toinen heistä on nimettävä vastuulliseksi opettajaksi, joka antaa kuljettajantutkintoon pääsyn edellytyksenä olevan todistuksen 35 §:n 3 momentissa tarkoitetusta ajo-opetuksesta.

Opetusluvan voimassaolo päättyy, kun kuljettajantutkinto on suoritettu. Opetusluvan voimassaoloa voidaan tarvittaessa jatkaa. Opetuslupahakemus raukeaa, jos sitä ei hakijasta johtuvasta syystä ole voitu käsitellä vuoden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Jos hakemus raukeaa, tieto hakemuksesta poistetaan liikenneasioiden rekisteristä.

Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry

Jarmo Jokilampi

puheenjohtaja

Jokilampi Jarmo
Liikenneturvallisuuden erityisasiantuntijat ry - Liiko.fi ry